

KORTÁRSOK KÖLCSEY FERENC HALÁLÁRÓL

Részlet **Obornyik Károly** naplójából = Kölcsey Antónia naplója. S. a. r.: Gábor Júlia, 1982., 191–192. o. Digitális változat: Budapest, Neumann Kht., 2004.; <http://mek.oszk.hu/04900/04914/html/mhkolcsey0007.html>

1838. augusztus. 29. Nevezetesek lesznek e napok mindig előttem. De nemcsak előttem, még a későbbi maradék előtt is. 23-án eljövén Tamássy minden lehető operatiót véghez vitt. Kölcseyre nádályokat ragasztott, hólyaghúzózt tett gyomrára, nyakára, tormát lábára. Ez nap délig jobban is volt; de délután ismét, még pedig nagyon rosszul lett. Estvefelé már eszmélet nélkül is beszélt; kétszer emeltem őt ágyában fel; mivel maga erejétől felülni képes nem vala. Minél közelebb jött az éj, annál terhesebb lett a nyavalya. Sötét vészterhes felhők boríták el a látkört mindenfelé, s mintha a természet is bosszankodnék, vagy gyászolna, vagy mintha minden csapását ki akarná önteni, omlott a zápor, s a dörgés és villám egymást érte. Az orvos vacsora után Kölcsey János úrhoz küldött; mivel úgymond a beteg állapotát semmikép sem szereti. Elmentem a villámok fényinél. Egész éjjel virasztottunk, s én hajnalban dőltem kissé ágyamba. A beteg egész éjjel nyugtalan vala, hánykódott s nem eszmélt, de félrebeszélve szüntelen azt mondogatá: hogy bocsássák őt, s néha káromkodásra is fakadt. 24-én reggel ismét jókor felkelék. Már ekkor csendesebb lett. Tíz óra tájban elkezdett haldoklani, s csendesen kimúlt.

Kölcsey Antónia naplója. S. a. r.: Gábor Júlia, 1982., 191–192. o. Digitális változat: Budapest, Neumann Kht., 2004.; <http://mek.oszk.hu/04900/04914/html/mhkolcsey0001.html>

1838. augusztus 30. Alig szedhetem gondolatimat annyira rendbe, hogy leírhasam halálát*, 's azt meg előző betegségét, bár nekem mindég édes a' róla való emlékezés. Augusztus 15. azután való nap, midőn B. Wesselényi elment kedves elhunyt bátyám Fejér Gyarmatra, valamely repositionális per^z eligazítása végett utazott, 's az utba eső jövén rája, megázott, 's Gyarmatra érkezvén, oly rosszul érzé magát, hogy kéntelen volt ágyba feküdni, 's igen nehezen végezheté elnöki hivatalát. Másnap haza érkeztekor könnyebben volt, de Szombaton – ismét másnap – igen nagy fő- és gyomor fájdalmat érze, előbb fázással, később hőséggel kísérve; azonban ekkor még előadhatá, -'s pedig tréfásan gyarmati repositióját, 's nagy örömeinkre meglehetősen vidáman beszélgete velünk. Vasárnap ismét felkelt 's gyengeségét kivéve jól érzé magát, olvashatott is, – – ez vala utolsó olvasása! – nyájasan, sőt nevetve beszélt velünk. Hétfőn rosabbul lett, 's igen panaszkodott fej 's gyomor fájdalmairól 's rendkívüli gyengeségéről. Mindnyájan azt hívénk, hogy harmadnapos hideglelése van 's javaslánk neki orvost hozatni, de sohase volt bizodalma az orvosi tudományban, 's most is a' természetre akará magát bizni. Gondolatai ez éjjel igen hevesek valának, 's őt igen nyugtalaniták. Kedden megint ágyba 's nagyon elgyengülve lelénk, bennünket szokott szivességével fogada, 's elbeszélé, hogy orvos volt nálla, ki betegségét hamar elmúlónak mondá, 's ki néhány orvosi szert tanácsla neki, melyekért ő már el is küldött. Panaszkodott szomjusága felől, 's ivott is néhány csepp igen hideg vizet, 's karjait is mosatá szinte hideg vízzel. Szerdán oly rosszul érzé magát, hogy Tamásy doctort^z elhozatá, ki betegségét igen veszélyesnek mondá. – „Apollónak^z mondom ha kigyógyít” – szólla neki 'a kedves elköltözött, mert már kezde reménye az élethez tűnni. Ez éjjeltől fogva többé nem volt magánál. Rokonit már nem ismérte. Minden lehető próbák elővétettek most a' kedves élet megtartására, de hasztalan. Pénteken Aug: 24. reggel 10 órakor kimúlt az.